

تاریخچه علم سنجی

سابقه این علم به دهه هفتاد میلادی برمی گردد. نقطه شروع و شکل گیری این علم در روسیه شوروی بود. زمانی که برای اولین بار دوبوروف و کارنوا واژه علم سنجی را به کار بردند. آنها علم سنجی را به عنوان اندازه گیری فرایند انفورماتیک تعریف کردند. اولین تجزیه و تحلیل آماری نوشته های علمی را به کول (Cole)، ایلز (Ealse) و هولم (Hulme) نسبت می دهند که برای اولین بار از مقالات علمی منتشر شده به عنوان ملاکی برای مقایسه تولید علمی کشورهای مختلف استفاده کردند. در همان زمان افرادی نظیر لوتکا (Lotka)، برادفورد (Bradford)، زیف (Zipf) به منظور بررسی توزیع انتشارات برحسب مولفین و نشریات، مدل های نظری ویژه ای ارائه دادند. با وجود فعالیت های بسیار در حوزه این علم، تا سال ۱۹۶۹ میلادی حیطه، اهداف و تکنیک های علم سنجی هنوز مشخص نشده بود. در همان زمان بود که نالیموف (Nalimov)، مولچنکو (Mulchenko) رشته های فرعی علم سنجی و دامنه کار آن را تعیین کردند. انتشار مجله بین المللی علم سنجی در سال ۱۹۷۸ میلادی به وسیله تیبور براون هم گام مهمی در جهت شناخت و توسعه جهانی این علم بود. این مجله توسط انتشارات Elsevier در آمستردام منتشر گردید و آکادمی علوم مجارستان در بوداپست (که فعال ترین انجمن علمی در این حوزه به شمار می رفت) مرتباً مقالاتی در زمینه علم سنجی در آن به چاپ می رساند. این مقالات به همراه مطالبی که نالیموف منتشر می نمود، به پرورش و شکل گیری این علم نوپا کمک فراوانی کرد.

وظایف واحد علم سنجی دانشگاه

واحد علم سنجی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در تابستان ۱۳۹۴ به پیشنهاد معاون محترم پژوهشی دانشگاه آغاز به کار نموده است. این واحد از زیر مجموعه های اداره اطلاع رسانی پزشکی و شبکه پژوهش می باشد که از جمله وظایف این واحد انتشار گزارش های مربوط به کمیته و کیفیت انتشارات علمی (مقالات) پژوهشگران هیئت علمی و غیر هیئت علمی دانشگاه می باشد.

گزارش های واحد علم سنجی شامل گزارش های سالانه و شش ماهه مبتنی بر دو منبع اساسی است که شامل آیین نامه ارزشیابی پژوهشی دانشگاه ها و همچنین داده های علم سنجی پایگاه های تخصصی نظیر Scopus، Google Scholar و WOS می باشد.

همچنین واحد علم سنجی دانشگاه بر اساس اهداف وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی اقدام به تکمیل و به روز رسانی سامانه علم سنجی اعضای هیئت علمی دانشگاه در پورتال جامعی که بدین منظور تهیه گردیده است می نماید.

شرح وظایف کمیته علم سنجی

شرح وظایف واحدهای علم‌سنجی در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

۱- بررسی علم‌سنجی تولیدات علمی دانشگاه جهت شناخت عوامل مؤثر بر آن و مقایسه با دیگر دانشگاه‌های علوم پزشکی هم‌تراز؛

الف) تعریف درصد تأثیر برای اساتید و محققان شاغل در دانشگاه و اعلام افراد برتر به صورت ماهانه:

ب) بررسی شاخص h دانشگاه و شناسایی مقالاتی که افزایش تعداد ارجاعات به آنها منجر به افزایش شاخص h دانشگاه خواهد بود.

ج) بررسی و اطلاع‌رسانی در خصوص تنوع در آدرس‌دهی مقالات و نظارت بر آدرس‌دهی یکسان و استاندارد در تولیدات علمی دانشگاه.

د) شناسایی و معرفی مقالات پر ارجاع دانشگاه و مطالعه و معرفی عوامل مؤثر بر ارجاع زیاد به مقالات.

ه) اطلاع‌رسانی در خصوص مجلات ایرانی که به تازگی در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی نمایه شده‌اند.

و) ارائه مشاوره در خصوص شاخص‌های ارزیابی مجلات به محققان و اساتیدی که قصد چاپ مقاله دارند.

ز) بررسی مداوم مجلات علمی دانشگاه بر اساس معیارهای علم‌سنجی.

ح) اطلاع‌رسانی در خصوص پیشرفت‌های علوم پزشکی در ایران بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی.

۲- بررسی عوامل مؤثر بر برونداد پژوهشی اعضای هیأت علمی و محققان دانشگاه با هدف ارائه راهکارهای لازم در جهت بهبود کیفی و کمی تولیدات علمی دانشگاه.

الف) شناخت عوامل مؤثر بر برونداد پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه با هدف ارائه راهکارهای لازم در جهت بهبود برونداد پژوهشی و رفع مشکلات و موانع موجود.

ب) همکاری در تخصیص منابع پژوهشی به اساتید و محققان دانشگاه بر اساس شاخص‌های علم‌سنجی.

ج) برگزاری جلسات با حضور مسئولان و محققان برتر دانشگاه به منظور انتخاب سیاست‌ها و راهکارهای کاربردی، مؤثر و متناسب جهت ارتقای کیفی و کمی برون‌داد پژوهشی اعضای هیأت علمی و محققان دانشگاه.

۳- ارائه گزارشات

الف) تهیه گزارش به صورت مستمر از وضعیت جاری، میزان رشد و عوامل مؤثر بر برون‌داد پژوهشی به معاونت پژوهشی دانشگاه.

ب) ارائه گزارشات مستند از وضعیت علمی و پژوهشی دانشگاه و نیز معرفی محققان برتر و دارای رشد چشم‌گیر به واحد علم‌سنجی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی جهت تشویق و معرفی در سطح ملی.

